

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců JUDr. Mariana Kokeše, Ph.D., a JUDr. Faisala Husseiniho, Ph.D., ve věci

žalobce: D. N. L.
zastoupen advokátem Mgr. et Mgr. Markem Čechovským, Ph.D.,
sídlem Opletalova 1417/25, Praha

proti
žalované: Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců
sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 7. 9. 2018, čj. MV-96081-4/SO-2018,

takto:

- I. Rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 7. 9. 2018, čj. MV-96081-4/SO-2018, a usnesení Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 11. 7. 2018, čj. OAM-7635-8/PP-2018, **se zrušují** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 12 228 Kč, a to k rukám jejího advokáta Mgr. et Mgr. Marka Čechovského, Ph.D., do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Dne 3. 5. 2018 podal žalobce u Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „Ministerstvo vnitra“), žádost o povolení k přechodnému pobytu na území České republiky podle ustanovení § 87b zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, v rozhodném znění (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Ministerstvo vnitra usnesením ze dne 11. 7. 2018, čj. OAM-7635-8/PP-2018, zastavilo podle ustanovení § 169r odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců řízení o žádosti žalobce, jelikož zjistilo, že žalobci bylo vydáno rozhodnutí o povinnosti opustit území, které nabylo právní moci dne 10. 3. 2018, přičemž mu byla stanovena lhůta k vycestování do 3. 5. 2018. Své rozhodnutí tedy založilo na tom, že možnost setrvat na území po dobu řízení o správním vyhoštění žalobci nezakládá právo pobytu na území.
2. Žalovaná se ztotožnila s názorem Ministerstva vnitra a napadeným rozhodnutím zamítla podané odvolání a rozhodnutí Ministerstva vnitra potvrdila.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

3. V žalobě ze dne 9. 10. 2018 žalobce zrekapituloval své odvolací námitky a jejich vypořádání provedené žalovanou v napadeném rozhodnutí. Nesouhlasil s tím, že by z rozhodnutí Ministerstva vnitra vyplývalo, že podal žádost v době, kdy nebyl k pobytu na území České republiky oprávněn. Tento závěr z něj vyvozuje až žalovaná dalším navazujícím výkladem. Z toho důvodu považuje rozhodnutí Ministerstva vnitra za nedostatečně odůvodněné, nesrozumitelné a nepřezkoumatelné.
4. Žalovaná vyšla z toho, že účelem lhůty k vycestování stanovené v souvislosti s řízením o povinnosti opustit území, není umožnění podávání žádostí o pobytová oprávnění. Svůj názor ale nepodepírá konkrétními prameny, naopak se jedná o čistě subjektivní hodnocení. Žalobce v době podání žádosti již na území nepobýval v souvislosti s probíhajícím řízením o správním vyhoštění, které již bylo pravomocně ukončeno, tak v těchto částech odůvodnění napadeného rozhodnutí směřovalo mimo rámec rozhodovaného případu. Žalobce naopak odkazoval na rozhodnutí Policie České republiky, kde byla povaha doby k vycestování vyložena jinak. Rozhodně tedy není zřejmé, že by žalobce nebyl oprávněn podat žádost o povolení k přechodnému pobytu, jelikož taková skutečnost nevyplývá ze zákona o pobytu cizinců ani jiných právních předpisů. V tomto ohledu je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné. Smyslem rozhodnutí o povinnosti opustit území je ve světle § 50a odst. 3 písm. c) zákona o pobytu cizinců zmírnění dopadu zákona, kdy cizinec pobýval na území České republiky neoprávněně, nicméně nebyly shledány důvody k vydání správního vyhoštění, typicky bylo-li by správní vyhoštění nepřiměřeným zásahem do soukromého a rodinného života cizince. V tomto rozhodnutí tedy není obsažen zájem státu na tom, aby se cizinec na jeho území nezdržoval. Lpění na tom, aby získání pobytového oprávnění bylo umožněno pouze skrz zastupitelský úřad v zahraničí, by bylo přepjatým formalismem.
5. Zároveň poukázal na vnitřní rozpornost napadeného rozhodnutí, když žalovaná opakovaně tvrdí, že žalobce byl k pobytu na území oprávněn, nicméně důvodem pro zastavení řízení bylo to, že žádost podal v době, kdy nebyl k pobytu na území oprávněn.
6. Dle dikce zákona je cizinec k podání žádosti o přechodný pobyt oprávněn vždy, pokud na území pobývá oprávněně a zároveň není držitelem platného výjezdního příkazu. Interpretace správních orgánů byla extenzivní a v rozporu se zásadami výkonu veřejné správy.

7. Dále žalobce zdůraznil, že podal žádost jakožto rodinný příslušník občana Evropského unie. Vzhledem k účelu směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 29. 4. 2004, č. 2004/38/ES, o právu občanů Evropské unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (dále jen „směrnice“), musí být oprávněným pobytem na základě lhůty k vycestování, tudíž nemůže být důvodem k zastavení řízení o žádosti. Správní orgány žalobci dokonce aktivně zabránily v tom, aby prokázal, že se na něho vztahuje právo pobytu dle směrnice. Z judikatury Soudního dvora Evropské unie plyne, že povolení k pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie je deklaratorním aktem, toto právo tedy existuje bez ohledu na to, zda je dotýčný držitelem platného povolení. Rodinného příslušníka občana Evropské unie nelze podle směrnice zbavit jeho práv jen pro nedodržení formalit týkajících se vstupu a pobytu na území. Ustanovení zákona o pobytu cizinců by mělo být vykládáno eurokonformně.
8. V neposlední řadě žalobce namítal nepřiměřenost napadeného rozhodnutí ve vztahu k zásahu do soukromého a rodinného života. Napadené rozhodnutí odděluje dítě od jeho rodiče a znemožňuje žalobci přispívat na výživu dítěte. Správní orgány pochybily, pokud se nejaly blíže zjišťovat skutkové okolnosti pro posouzení přiměřenosti pro konkrétní případ žalobce. Závěr žalované ohledně otázky, zda byly porušeny mezinárodní závazky České republiky, jsou zcela nepřezkoumatelné a neodůvodněné.
9. Vzhledem k výše uvedenému navrhl, aby bylo napadené rozhodnutí zrušeno.

III. Shrnutí vyjádření žalované

10. V podání ze dne 9. 11. 2018 žalovaná uvedla, že dle jejího názoru byly splněny podmínky pro zastavení řízení, jelikož žalobce nesplňoval podmínky pro podání žádosti na území. V podrobnostech odkázala na napadené rozhodnutí.
11. Vzhledem k výše uvedenému navrhla, aby byla žaloba zamítnuta.

IV. Ústní jednání

12. Dne 12. 2. 2020 proběhlo u Krajského soudu v Brně jednání ve věci. Účastníci setrvali na svých dosavadních stanoviscích k věci, žalobce poukázal rovněž na nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 11. 2018, sp. zn. Pl. ÚS. 41/17. Žalovaný zdůraznil, že soud rozhoduje dle skutkového a právního stavu existujícího v době vydání napadeného rozhodnutí.

V. Posouzení věci soudem

13. Krajský soud v Brně (dále také „soud“) přezkoumal napadené rozhodnutí žalované, jakož i předcházející rozhodnutí Ministerstva vnitra včetně řízení předcházejících jejich vydání, a obě rozhodnutí zrušil.
14. Soud nejprve uvádí, že neshledal důvodnou námitku nepřezkoumatelnosti, popř. nesrozumitelnosti či vnitřní rozpornosti napadeného rozhodnutí. Lze odkázat na odůvodnění rozhodnutí žalované, která žalobcem tvrzený argumentační rozpor jednoznačně vysvětluje. Dle jejích závěrů žalobce na území pobýval oprávněně, nicméně „oprávněně“ pouze z důvodu, aby nemuselo být každý den zahajováno řízení o jeho správním vyhoštění, nikoliv za účelem jeho integrace na území. I zbytek odůvodnění je zcela přezkoumatelný a úvahy žalované jsou v něm srozumitelně vyjádřeny.
15. Z pohledu dalších žalobních bodů je klíčové, že v mezidobí došlo k derogaci relevantní právní úpravy nálezem Ústavního soudu ze dne 27. 11. 2018, sp. zn. Pl. ÚS. 41/17. Tento

nález byl dne 21. 1. 2019 vyhlášen ve Sbírce zákonů pod č. 16/2019 Sb., tudíž od tohoto dne přestalo být ustanovení § 169r odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců součástí právního řádu České republiky z důvodu jeho rozporu s čl. 36 odst. 1, odst. 2 a čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

16. Správní soudy v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu rozhodují ve smyslu § 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „soudní řád správní“) podle skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Účinky citovaného nálezu na případy, které byly správními orgány rozhodovány ještě před zrušením předmětného právního ustanovení Ústavním soudem, se správní soudy již v několika případech zabývaly a z jejich závěrů soud nyní vychází (např. rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 5. 2019, čj. 22 A 43/2018-28; rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 9. 5. 2019, čj. 30 A 71/2018-56; nebo rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 22. 1. 2019, čj. 55 A 24/2018-66). Jejich úvahy lze shrnout tak, že nepovažovaly za rozumné řešení potvrzovat zákonost napadených rozhodnutí žalované při současném vědomí o neústavnosti celého postupu.
17. Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 13. 5. 2003, čj. 7 A 146/2001-29, uvedl, že *„zruší-li Ústavní soud některé ustanovení zákona pro jeho neústavnost, odpovídá principu oprávněného očekávání, aby soud v přezkumném řízení zrušil rozhodnutí správního orgánu, které se o ně opírá.“* Uvedený právní názor zdůvodnil Nejvyšší správní soud tím, že při přezkoumání zákonosti rozhodnutí není správní soud vázán ustanovením takto zrušeného zákona, ale musí dbát nálezu Ústavního soudu. K retroaktivním účinkům derogačních nálezů se vyslovil i Ústavní soud například v nálezu ze dne 13. 5. 2014, sp. zn. II. ÚS 3764/12. Uvedl, že možnost retroaktivního účinku závisí v podstatné míře na povaze dotčeného právního vztahu, tedy zda jde o vztah vertikální, tj. mezi jednotlivcem a veřejnou mocí, nebo horizontální, tj. mezi jednotlivci navzájem. Zatímco v případě vertikálních právních vztahů retroaktivní účinek zásadně přípustný, je-li v neprospěch veřejné moci, v ostatních případech, kdy zrušení protiústavního zákona působí v neprospěch jednotlivce, je naopak zásadně vyloučen.
18. Podle odůvodnění předmětného nálezu Ústavního soudu se v případě § 169r odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců jednalo od počátku o protiústavní ustanovení a nemůže být pochyb o tom, že bylo v neprospěch žalobce v jeho vztahu k orgánu veřejné moci, neboť tomuto orgánu umožňovalo za podmínek v něm stanovených zastavit řízení o žádosti cizince o povolení k přechodnému pobytu, aniž by došlo k jejímu věcnému posouzení, tj. k posouzení, zda cizinec splňuje hmotněprávní podmínky pro vydání požadovaného pobytového oprávnění. S ohledem na to se soud domnívá, že účinky citovaného nálezu dopadají i na nynější věc a bylo by nadbytečné dále adresně reagovat na související argumentaci žalobce.

VI. Závěr a náklady řízení

19. Jelikož, rozhodnutí správních orgánů obou stupňů ztratila svůj zákonný podklad, přistoupil soud podle § 78 odst. 1 a odst. 3 soudního řádu správního k jejich zrušení pro nezákonnost. Podle § 78 odst. 4 soudního řádu správního současně věc vrátil žalované k dalšímu řízení, v němž správní orgány opětovně posoudí žalobcovu žádost podle relevantní právní úpravy, a to bez zřetele k již zrušenému § 169r odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců. V navazujícím řízení jsou správní orgány ve smyslu § 78 odst. 5 soudního řádu správního vysloveným právním názorem soudu vázány.

20. O náhradě nákladů soudního řízení bylo rozhodnuto v souladu s § 60 odst. 1 soudního řádu správního, podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
21. Za důvodně vynaložené soud nepokládá náklady řízení spojené s jednáním u soudu. Žalovaná ve věci totiž rozhodoval dle právní úpravy platné v době rozhodování ve věci. Ustanovení, dle kterého rozhodoval, bylo zrušeno posléze. Žalobce si této změny byl vědom, přesto trval na ústním projednání věci. Z pohledu soudu se ústní projednání jeví za dané situace jako nadbytečné.
22. Žalobce byl v řízení zastoupen advokátem, takže se pro určení výše nákladů na zastoupení použije vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Zástupce žalobce v řízení učinil dva úkony – převzetí a příprava zastoupení; podání žaloby spojené s návrhem na přiznání odkladného účinku [§ 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu] – za které mu náleží odměna vypočtená podle § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodu 5 advokátního tarifu a paušální náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Soud tedy přiznal advokátovi žalobkyně odměnu za dva úkony právní služby ve výši $2 \times 3 \times 100$ Kč a paušální náhradu hotových výdajů ve výši 2×300 Kč, dohromady tedy 6 800 Kč. Advokát žalobce je společníkem právnické osoby zřízené podle zvláštních právních předpisů upravujících výkon advokacie, která je plátcem daně, tudíž se odměna a paušální náhrada ve smyslu § 57 odst. 2 soudního řádu správního zvyšuje o částku odpovídající příslušné sazbě daně (21 %), kterou je povinen odvést dle daňových předpisů, konkrétně o 1 428 Kč.
23. Celková výše přiznané náhrady nákladů řízení žalobce včetně zaplacených soudních poplatků za žalobu a za návrh na přiznání odkladného účinku činí 12 228 Kč. K zaplacení soud žalované určil přiměřenou lhůtu.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 12. února 2020

JUDr. Zuzana Bystrická, v.r.
předsedkyně senátu

